

УДК 792.8:377(438)

Т. Л. Повалій

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

НЕФОРМАЛЬНА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

У статті висвітлюється неформальна хореографічна освіта й особливості функціонування її осередків у Республіці Польща; конкретизуються основні поняття «хореографічна освіта» та «неформальна освіта»; розглядаються витоки неформальної хореографічної освіти в Польщі (індивідуальна танцювальна підготовка, створення палаців і центрів культури, запрошення на професійну сцену танцівників-аматорів); розкривається структура (школи мистецтв, палаци та будинки культури, ансамблі танцю, хореографічні студії, центри, клуби, гуртки, курси) та зміст (авторські навчальні програми) неформальної хореографічної освіти в сучасній Польщі.

***Ключові слова:** неформальна освіта, хореографічна освіта в Польщі, танцювальні осередки.*

Постановка проблеми. Курс України на євроінтеграцію потребує вирішення проблеми конкурентоспроможності вітчизняної системи мистецької освіти, у тому разі хореографічної, яка охоплює царину виховання дітей і молоді та покликана задовольнити зростаючі суспільні вимоги до сфери культури й мистецтва. Розвиток неформальної хореографічної освіти має складний і суперечливий характер, що зумовлено високою значущістю спадкоємності в системі вироблення спеціальних знань, умінь і навичок, які формують специфічну традицію, покликану зв'язувати покоління творців мистецтва й культури. Завдяки залученню дітей до хореографічної діяльності забезпечується процес їх соціалізації, що ефективно впливає на розвиток творчого мислення, активізується мистецьке спілкування й самовираження. Саме тому видається необхідним звернення до зарубіжного педагогічного досвіду й упровадження прогресивних ідей неформальної хореографічної освіти в практику вітчизняних навчальних закладів.

Аналіз актуальних досліджень. Наукове обґрунтування та тлумачення низки теоретичних і методичних проблем щодо неформальної хореографічної освіти здійснили вітчизняні дослідники І. Антипова, Т. Благова, Г. Березова, А. Шевчук, Л. Богаткова, О. Калініна, П. Фриз, А. Шевчук, О. Бурля, С. Забрєдовський, Т. Ткаченко та інші. Окремі аспекти проблеми хореографічної роботи з дітьми розглядалися у працях польських науковців К. Босяк, І. Мадея, А. Сочинська, М. Осіповіч, М. Чещла, К. Кжос, М. Слойєвська та ін.

Мета статті – висвітлення неформальної хореографічної освіти та особливостей функціонування її осередків у Республіці Польща, що конкретизовано в таких завданнях:

- конкретизувати основні поняття «хореографічна освіта», «неформальна освіта»;
- розглянути витоки неформальної хореографічної освіти в Республіці Польща;
- розкрити структуру та зміст неформальної хореографічної освіти в сучасній Польщі.

Виклад основного матеріалу. Хореографічне мистецтво присутнє в культурі кожного етносу й етнічної групи але має специфічні ознаки, зокрема: ландшафтне розташування, особливості праці, культурні відносини, характер і манеру виражати почуття тощо. Таке явище носить об'єктивний характер і не може бути випадковістю, адже традиційна народна хореографія посідає одне з перших місць у суспільному житті людей як на ранніх стадіях їх розвитку, так і зараз, оскільки вона відбуває найголовнішу з функцій культури, є однією з особливих інститутів соціалізації дітей, підлітків і молоді, а також реалізує й інші функції, притаманні культурі в цілому. У хореографічному мистецтві зі своєю розмаїтістю стилів і напрямів знаходить розвиток сучасний танець, який усе більше залучається до найрізноманітніших мистецьких заходів і проєктів.

Для опанування хореографічного мистецтва в суспільній практиці з'являються спеціальні освітні осередки, але визначення сутності хореографічної освіти в її багатофункціональній цілісності потребує поглибленого вивчення й конкретизації. Уточнимо, що в Польщі зазвичай використовується термін *edukacja taneczna*, який ми перекладаємо традиційно для українського культурного простору як «хореографічна освіта». Таким чином, ми визначаємо поняття «хореографічна освіта» як галузь мистецької освіти, що реалізується в системі дошкільних, шкільних, позашкільних, спеціальних середніх, вищих навчальних закладів і післядипломних студій з метою гармонійного розвитку особистості й формування широкого спектру її фахових компетенцій у сфері хореографії.

Аналіз теорії та практики хореографічної освіти в Республіці Польща засвідчив, що нині хореографічна освіта охоплює формальну та неформальну (*formalna i nieformalna*) сферу культури й мистецтва країни. Принагідно зазначимо, що поняття *edukacja nieformalna* слід перекладати українською мовою як неформальна освіта.

У сучасних наукових розвідках існують різні інтерпретації поняття «неформальна освіта». Так, у польському педагогічному словникові В. Оконя термін трактується як освіта, що стосується будь-якої свідомо організованої освітньої діяльності, яка відбувається поза встановленою системою формального навчання, піднімається чисто самостійно чи також у межах організованої акції та дозволяє визначеній групі учасників досягти поставленої мети [8, с. 141]. За визначенням професора Лейденського

університету Мануэли дю Буа Реймон «неформальна освіта має місце найчастіше поза формальними освітніми системами, добровільна, навчання здійснюється в багатьох областях, таких як робота молодіжних клубів, спортивних асоціацій, волонтерська робота, навчання та інші заходи з метою здобування знань і досвіду» [3, с. 122].

Поняття «неформальна освіта» досліджувалося професором Зеленогурського університету Яцеком Кужемпою, який інтерпретує його як «простір, неохоплений формальними діями, що стає площиною для функціонування позаурядових організацій і неформального навчання». Учений переконаний, що «відмінними рисами неформальної освіти є: багатонаправленість процесу взаємодії, з чіткою зміною ролей; рівноправний структурний уклад – горизонтальні й функціональні відносини між учасниками процесу; відсутність формального визнання здобутих знань і компетенцій» [6, с. 45, 48].

У Проекті Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо визнання неформальної освіти)» поняття «неформальна освіта» трактується як «освіта інституціолізована, цілеспрямована та спланована навчальним закладом без надання освітніх програм і кваліфікацій, визнаних національними органами управління освітою, або без кваліфікацій взагалі; слугує забезпеченню права осіб будь-якого віку на доступ до освіти, але не передбачає обов'язкової безперервної структурованої послідовності у здобутті освіти й може бути короткотерміновою та невеликої або великої інтенсивності, зокрема у формі короткотермінових курсів, семінарів, практичних занять» [1, с. 2].

Вітчизняна дослідниця, доктор педагогічних наук Л. Сігаєва під поняттям «неформальна освіта» розуміє «...сумісне (групове) навчання, що організовується не в стінах навчальних закладів і здійснюється не обов'язково професійними викладачами, і яке, як правило, не завершується отриманням загальновизнаного документа про освіту». До того ж учена виділяє три форми неформальної освіти: курси, гуртки за інтересами, громадські об'єднання [2, с. 212–216].

Таким чином, головною метою неформальної хореографічної освіти є формування різножанрових потреб дітей і молоді, у підготовці фахівця, який відчуває й осягає духовну цінність мистецтва. Хореографічна освіта має комплексну структуру, будується на засадах взаємодії розмаїтих видів хореографічної діяльності засобами повного й результативного поєднання інформаційної та творчої позицій навчання.

Під неформальною хореографією треба розуміти спеціальну царину хореографічного мистецтва (сукупність музики і рухів, танців, хороводів, ігор, вправ, системи тренування тощо), що адаптована або розроблена для дітей, доцільна й доступна для сприймання та переживання дитиною, призначена для виконання дітьми (відповідає виконавсько-наслідувальним і виконавсько-творчим музично-руховим можливостям дітей), має яскраво виражені образний зміст і музику, ігрові сюжети, просту й чітку форму,

влучні назви рухів і танців, містить елементи зображувальності й наслідування (кисті рук на голові наче вушка зайчика тощо), можливості для образної танцювальної імпровізації.

Осередками, де здійснюється неформальна хореографічна освіта, стали заклади різних типів, зокрема: школи мистецтв, школи мистецтв танцю, музичні школи, хореографічні школи, палаци й будинки культури, танцювальні студії, танцювальні центри, танцювальні клуби, ансамблі танцю, хореографічні гуртки, курси танцю, осередки танцю та ін.

Паростками неформальної хореографічної освіти можна вважати індивідуальну танцювальну підготовку дітей і молоді, яку здійснювали вчителі в шляхетних родинах, аби підрастаюче покоління могло брати участь у світських раутах і балах. Розгалужена система осередків неформальної хореографічної освіти з'являється після другої Світової війни в Польській народній республіці.

Одними з найпотужніших танцювальних осередків у Польщі стали палаци, будинки й центри культури, що створювалися на початку ХХ століття. З перших днів розпочинали свою діяльність лабораторії та спеціалізовані секції (мистецька, технічна, спортивна, наукова тощо), створювалися хореографічні ансамблі. Важливим елементом осередків було навчання й методична робота з учителями позашкільних представництв і позакласних занять. У 70-х роках ХХ століття палаци й будинки культури стали координаторами молодіжних заходів.

1970 рік був переломним для польського суспільства, наслідки політичних подій поширювалися на всі сфери громадського життя. Але, в цей час відбувалися перевороти у свідомості молодого покоління, на зміну відомим і легендарним хореографам, прийшли молоді фахівці. У танцювальних постановках презентувалися глибокі роздуми щодо складного аналізу тодішньої суспільної ситуації в Польщі. Ансамблі неформальної хореографічної освіти запрошували на заходи, де раніше виступали тільки професіонали [7, с. 158].

У 80-ті роки ХХ століття продовжували розвиватися танцювальні колективи. У студентських хореографічних ансамблях спостерігалися принципові зміни профілю. У цей період у Польщі функціонувало понад 60 неформальних колективів, діяльність яких можна поділити на такі течії: постановки класичного, народно-сценічного, історичного й бального танців; експериментальна течія, у якій домінував пошук нових ресурсів експресії, підвищувався інтерес до хореографічних методів Сходу, практичної хатха-йоги чи театру міміки та жесту [7, с. 155].

Неформальне навчання здійснюється в державних і приватних навчальних закладах, до яких відносяться: школи мистецтв, школи мистецтв танцю, музичні школи, хореографічні школи, палаци й будинки культури, танцювальні студії, танцювальні центри, танцювальні клуби, ансамблі танцю, хореографічні гуртки, курси танцю, осередки танцю та ін. Модернізація структури хореографічної освіти в Республіці Польща

передбачає створення нових неформальних навчальних закладів, які своєю діяльністю демонструють високий рівень хореографічної підготовки та справляють радикальний вплив на її подальший розвиток.

Нині неформальну хореографічну освіту можна здобути в закладах різного типу (дошкільних, шкільних, позашкільних тощо), які здійснюють хореографічну підготовку за окремими й мішаними танцювальними жанрами, а саме: ансамблі історичного танцю, танцювально-акторські студії, експериментальні танцювальні групи, студії сучасного танцю, ансамблі балету, ансамблі народного танцю, студії пантоміми тощо. Систематизована нами структура неформальної хореографічної освіти в Республіці Польща подана нижче.

НЕФОРМАЛЬНА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

класичний, сучасний, народний, польський, бальний, історичний танці

школи мистецтва танцю	осередки танцю	палаці культури	будинки культури
курси танцю	центри розвитку дитини	школи танцю	ансамблі танцю
гуртки танцю	студії танцю	центри танцю	клуби танцю

Метою діяльності осередків неформальної хореографічної освіти є не участь у розважальних заходах, а сумлінна підготовка хореографічних композицій, які репрезентуються на конкурсах і фестивалях. Навчальний процес у навчальних закладах хореографічного профілю в Польщі здійснюється в таких організаційних формах: навчальні заняття (групові й індивідуальні), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (відкриті заняття, конкурси, фестивалі тощо).

У загальноосвітніх школах Республіки Польща існують неформальні творчі майстерні, танцювальні студії та гуртки, зміст програм яких зазвичай включає: класичний танець, сучасний танець, народний танець, ритміку, партнерські танці. Загальна хореографічна освіта в Польщі, яку можна отримати в основній та спеціалізованій школі, має амбітні цілі, зокрема [5, с. 4–5]:

- 1) розвиток зацікавленості молоді різними формами фізичної активності;
- 2) заохочення до активного проведення вільного часу;
- 3) розвиток і вдосконалення рухової підготовки;

4) створення можливості для презентації свого таланту через активну участь у шкільних заходах;

5) підготовка учасників до свідомого користування доробком вітчизняної музичної культури;

6) вироблення й розвиток таких соціальних якостей, як: комунікативність, толерантність, відповідальність, самостійність, взаємодія в групі, незалежність, відчуття власної вартості, відчуття впевненості;

7) підготовка учасників до роботи над власною ефективністю, а саме: формування почуття ритму й рухової координації, схвалення себе в якості члена танцювальної групи, вміння розв'язування проблеми в танцювальній групі тощо;

8) заохочення до здорового способу життя;

9) вироблення орієнтації в просторі, концентрації, творчої музичної рухової експресії;

10) досягнення задоволення від власних творчих досягнень;

11) популяризація танцю та різноманітних танцювальних форм, серед яких – народний танець, танці інших народів, регіональні, історичні тощо;

12) ознайомлення учнів зі звичаями свого народу.

Зміст неформальної хореографічної підготовки в навчальних закладах Польщі будується на загальних дидактичних вимогах і методичних прийомах і, у свою чергу, виступає ефективним засобом організації танцювальної діяльності. Залежно від змісту навчального матеріалу й поставлених завдань у педагогічній практиці, окрім типових методів навчання в Польщі, застосовуються інноваційні: метод цілісного засвоєння вправ, ступінчастий метод, ігровий, образно-асоціативний.

Метод цілісного засвоєння вправ і рухів пояснюється умовною доступністю вправ. Проте використання даного методу має на увазі наявність рухової бази, отриманої раніше. До цієї бази входять рухові елементи та зв'язки, що дозволяють на їх основі опанувати надалі складніші рухи.

Ступінчастий метод широко використовується для засвоєння різних вправ і танцювальних рухів. Практично кожен вправу можна припинити для уточнення рухового руху, поліпшення виразності руху тощо. Такий метод також застосовується під час вивчення складних рухів.

Ігровий метод заснований на елементах суперництва й підвищенні відповідальності кожного за досягнення певного результату та використовується під час проведення музично-ритмічних занять. Такі умови посилюють емоційність навчання.

Запам'ятовування рухів і комбінацій здійснюється за допомогою образно-асоціативного методу, який є ефективнішим, ніж просте розучування. Згідно з даним методом до будь-якого руху придумується власна вербальна й візуальна асоціація.

Навчально-виховний процес у закладах неформальної хореографічної освіти незалежно від підпорядкування й форм власності здійснюється за

типовими й авторськими навчальними програмами. Тривалість занять визначається навчальними планами з урахуванням психофізіологічних особливостей і дозволеного навантаження для різновікових груп.

Ну думку Катажини Босяк, учителя фізичної культури загальноосвітньої школи в Суховолі, хореографічні навчальні програми повинні складатися з 8-ми загальних розділів: формування фізичної культури, формування координації рухів і просторової орієнтації, формування ритмічності, формування відчуття прекрасного, навчання основних танцювальних елементів, практична танцювальна діяльність, теоретичні відомості, виховуюча діяльність. Кожен із цих розділів конкретизовано авторкою таким чином [4, с. 6–8].

1. Формування фізичної культури.

1.1. Підготовка організму до розминки.

1.2. Вправи для зміцнення м'язів рук, ніг, тулуба, м'язів живота та спини, для поліпшення опорно-рухової системи.

1.3. Розтягуючі та заспокійливі вправи.

2. Формування координації рухів і просторової орієнтації.

2.1. Вправи на формування правильної постави.

2.2. Контроль тіла під час виконання фізичних вправ у різних осях і площинах.

2.3. Контроль тіла під час виконання рівноважних вправ.

2.4. Прийняття визначеної позиції без зорового контролю.

2.5. Застосування напрямку руху та змін темпу.

2.6. Комбінування гімнастичних вправ з елементами сучасного танцю.

3. Формування ритмічності.

3.1. Відтворення руху згідно з ритмом музики.

3.2. Інтерпретація настрою слухового твору.

3.3. Рухова імпровізація під музику.

3.4. Рухова експресія під музику.

4. Формування відчуття прекрасного.

4.1. Сприяння естетичної чутливості.

4.2. Естетика руху окремих частин тіла під час виконання вправ.

4.3. Жестикуляція як засіб вираження почуттів і настроїв.

5. Навчання основних танцювальних елементів.

5.1. Елементи аеробіки: шассе, степ тач, грейпвайн, мамбо, степ, ча-ча та ін.

5.2. Елементи сучасного танцю: хіп-хоп, брейк данс, контемпорарі-денс, модерн та ін.

5.3. Елементи народного танцю.

6. Практична танцювальна діяльність.

6.1. Створення хореографічних постановок.

6.2. Проектування танцювальних костюмів.

6.3. Виступи та покази хореографічних постановок.

7. Теоретичні відомості.

- 7.1. Вплив танцю на м'язову, кровоносну й дихальну системи.
- 7.2. Переваги вправ під музику.
- 7.3. Важливість розминки перед заняттями.
- 7.4. Основні принципи хореографії.
- 7.5. Правильна поведінка під час спортивних змагань.
- 7.6. Переваги та способи активного відпочинку.
- 7.7. Уміння підбирати вправи з метою поліпшення власної підготовки.
- 7.8. Важливість естетики одягу та руху в танці.

8. Виховуюча діяльність.

- 8.1. Дотримання правил техніки безпеки під час занять.
- 8.2. Прищеплення звички особистої гігієни.
- 8.3. Наука толерантності один до одного.
- 8.4. Уміння працювати в групі та прагнути до спільної мети.
- 8.5. Вироблення й розвиток таких якостей, як: обов'язковість, відповідальність, систематичність, безкорисливість.
- 8.6. Прищеплення поваги до національної культури.
- 8.7. Подолання сором'язливості та страху сцени, віра у власні можливості.

Таким чином, навчальні програми з хореографії в закладах неформальної освіти повинні створюватися з урахуванням вікових особливостей розвитку дітей, викладені в послідовності, що поєднують віковий підхід і сходинки щорічного навчання танцю. Зміст і структура розробляться на основі провідних психолого-педагогічних принципів, відповідно до доступності різних видів хореографії для дитячого сприймання й відтворення, поступового їх збільшення згідно з історичною логікою розвитку хореографічного мистецтва, розширення й поглиблення матеріалу щодо дитячих можливостей тощо.

Педагог обирає із запропонованого орієнтовного репертуару тематику й обсяг творів на власний розсуд, але з урахуванням інтересів, реальних можливостей, потреб розвитку дітей і вимог освітньо-виховного процесу. Це стосується всіх змістових ліній програми та вікових груп дітей.

Проблема організації ефективного навчання розв'язується через наявність фахівця з хореографії, програми навчання мистецтва та створення сприятливого середовища для занять. Хореографічні танцювальні заняття проводяться в приміщеннях, адаптованих до числа учасників. Вихованцям необхідно мати гімнастичні костюми та м'які черевики. У навчальних закладах використовують таке обладнання: звукове устаткування, стереосистеми, набір необхідних компакт дисків тощо.

Отже, дослідження неформальної хореографічної освіти в Республіці Польща дозволило конкретизувати основні поняття, розглянути витоки, розкрити її структуру та зміст, які постійно підлягають інноваційним змінам на державному та приватному рівнях. Аналіз наукових публікацій і сайтів мистецьких навчальних закладів Республіки Польща дозволив

прослідкувати залежність між нормативно-правовими документами (правилами внутрішнього розпорядку, навчальними програмами) та їх реалізацією у процесі здійснення неформальної хореографічної освіти.

Висновки.

1. Термін «хореографічна освіта», в географічних межах Польщі й України, конкретизуємо як галузь мистецької освіти, що реалізується в системі позашкільних, дошкільних, шкільних, спеціальних середніх і вищих навчальних закладів із метою формування в особистості широкого спектру фахових знань, умінь і навичок у сфері хореографії. У цьому контексті поняття «неформальна освіта» характеризуємо як освіту, що стосується будь-якої свідомо організованої освітньої діяльності, яка відбувається поза встановленою системою формального навчання, піднімається чисто самостійно чи також у межах організованої акції та дозволяє визначеній групі учасників досягти поставленої мети.

2. Розглянуто витоки неформальної хореографічної освіти в Республіці Польща, серед яких: поява на початку ХХ століття непрофесійних танцювальних осередків, зокрема ансамблів народного танцю, палаців, будинків і центрів культури, діяльність яких можна поділити на такі течії, як постановки класичного, народно-сценічного, історичного та бального танців.

3. Розкрито структуру та зміст неформальної хореографічної освіти в сучасній Польщі, що передбачає реорганізацію старих і створення нових осередків (школи мистецтв, школи мистецтв танцю, музичні школи, хореографічні школи, палаци й будинки культури, танцювальні студії, танцювальні центри, танцювальні клуби, ансамблі танцю, хореографічні гуртки, курси танцю, осередки танцю та ін.), які мають повноваження щодо самостійного вирішування змістових і організаційних питань, розробляти й запроваджувати в навчальний процес авторські програми тощо.

Зазначимо, що у статті розглянуто окремі аспекти неформальної хореографічної освіти в Республіці Польща. Результати комплексного дослідження будуть висвітлені в наших наступних публікаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України (щодо визнання неформальної освіти)» (Верховна Рада України, № 2121, від 12.02.2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54026

2. Сігаєва Л. Є. Розвиток освіти дорослих в Україні (друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст. : монографія / Л. Є. Сігаєва ; ред. С. О. Сисоєва ; АПН України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. – К. : ТОВ ВД «ЕКМО». – 2010. – 419 с.

3. Bois-Reymond M. Studium związków pomiędzy edukacją formalną i nieformalną / Manuela du Bois-Reymond // Doświadczać uczenia : materiały pokonferencyjne. – Warszawa : Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2005. – S. 28.

4. Bosiak K. Makajuma : program kółka tanecznego dla uczniów / Katarzyna Bosiak. – Suchowola : Zespół Szkół w Suchowoli, 2005. – 12 s.

5. Krzos K. Taneczne formy aktywności ruchowej : program własny zajęć pozalekcyjnych / Klaudia Krzos. – Lublin : Zespół Szkół Ekonomicznych im. A. I. J. Vetterów. – 11 s.

6. Kurzępa J. O potrzebie komplementarności w edukacji formalnej i nieformalnej: aplikacje teoretyczno-praktyczne / Jacek Kurzępa // Doświadczając uczenia : materiały pokonferencyjne. – Warszawa : Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2005. – S. 45-50.

7. Nalaskowski A. Rozwój i funkcje teatru studenckiego w Polsce w latach 1945–1980 / A. Nalaskowski // Problemy badania i rozwijania aktywności kulturalnej studentów / [pod red. Edwarda Hajduka, Wojciecha Sroczyńskiego]. – Zielona Góra : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1988. – S. 143–163.

8. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny / Wincenty Okoń. – Warszawa : Wydawnictwo «Żak», 1996. – 336 s.

РЕЗЮМЕ

Повалий Т. Л. Неформальное хореографическое образование в республике Польша.

В статье освещается неформальное хореографическое образование и особенности функционирования его ячеек в Республике Польша; конкретизируются основные понятия «хореографическое образование» (отрасль художественного образования, которое реализуется в системе внешкольных, дошкольных, школьных, специальных средних и высших учебных заведений с целью формирования в личности широкого спектра профессиональных знаний, умений и навыков в сфере хореографии) и «неформальное образование» (образование, которое касается любой сознательно организованной образовательной деятельности, что происходит вне установленной системы формального обучения, поднимается чисто самостоятельно или также в рамках организованной акции и позволяет определенной группе участников достичь поставленной цели); рассматриваются истоки неформального хореографического образования в Польше (индивидуальная танцевальная подготовка, создание дворцов и центров культуры, приглашения на профессиональную сцену танцовщиц-любителей); раскрывается структура (школы искусств, школы искусств танца, музыкальные школы, хореографические школы, дворцы и дома культуры, танцевальные студии, танцевальные центры, танцевальные клубы, ансамбли танца, хореографические кружки, курсы танца, ячейки танца) и содержание (разделы авторской учебной программы) неформального хореографического образования в современной Польше.

Ключевые слова: неформальное образование, хореографическое образование в Польше, танцевальные ячейки.

SUMMARY

Povalii T. Non-formal choreographic education in the Republic of Poland.

The article highlights non-formal choreographic education and features of the functioning of its cells in the Republic of Poland; the basic concepts of “choreographic education” (branch of artistic education that is

*realized in the system of extracurricular, pre-school, school, special secondary and higher education institutions with the purpose of forming a broad spectrum of professional knowledge and skills in the sphere of choreography) and “non-formal education” (education that applies to any consciously organized educational activity that occurs outside the established formal education system, rises purely on its own or also within the framework of an organized action and allows a certain group of participants to achieve the goal) are specified; the origins of non-formal choreographic education in Poland (individual dance training, creation of palaces and centers of culture, invitations to the pro*essional stage of amateur dancers) are revealed; the structure (schools of arts, schools of dance arts, music schools, choreographic schools, palaces and houses of culture, dance studios, dance centers, dance clubs, dance ensembles, choreographic circles, dance courses, dance cells) and content (sections of the author’s curriculum) of non-formal choreographic education in modern Poland are described.*

Key words: *non-formal education, choreographic education in Poland, dance cells.*